

Camí Ral

Capellades

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Paral·lel a la cinglera Capello i el riu Anoia
Emplaçament: A llevant del nucli urbà, a tocar del riu Anoia i sota la cinglera del Capelló
Alçada: 245

Coordenades:

Latitud: 41.5285
Longitud: 1.69087
UTM Est (X): 390783
UTM Nord (Y): 4598256

Classificació

Número de fitxa: 08044 - 115
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estil / època: Antic Romà
Segle: I dC
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Estructural
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Capellades. C/ Ramon Godó, 9. 08786 CAPELLADES
Autoria de la fitxa: Juan Garcia Targa
Data de registre de la fitxa: dt., 12/01/2016 - 01:00

Descripció

Camí de terra en tot el seu traçat, que travessa el terme de nord a sud, sota la cinglera del Capelló, paral·lel al riu Anoia, amb una llargada de 1.800 m. d'amplà 5 m. En alguns trams presenta murs de contenció de terres amb turo. En el seu recorregut, de nord a sud, passa junt a l'Hospici, travessa el nucli urbà de la Font de la Reina, el tram nomenat Pas de l'aigua passa junt el Molí Vell i la fàbrica de Cal Violant, prop del límit de terme.

Observacions:

També identificat com: Camí Pas de l'Aigua. Carrer Font de la Reina. Definda com a Infraestructura viària , Conjunt Urbà d'Intèrés Paisatgístic i àrea d'expectativa arqueològica.

Història

La situació de Capellades en un congost de les serralades prelitorals va fer que des d'aviat fos zona de pas obligat i diversos historiadors teoritzen sobre la possibilitat d'un origen romà d'aquest camí. Josep M. Torras apunta la que aquest traçat fos una de les vies de comunicació de la Via Augusta cap a l'interior tot comunicant Barcino amb Caesaraugusta, tot seguint en el terme de Capellades el curs de l'Anabis (Anoia).

En canvi, queda fora de dubte que Capellades durant l'edat mitjana era un nus de comunicacions. El seu principal actiu era justament el camí que connectava Barcelona amb Aragó. En aquest sentit, la primera referència es remuntava al 1028. El seu recorregut en travessar Capellades s'estenia paral·lelament al riu Anoia, penetrant des de Vallbona, passant per la Font de la Reina i dirigint-se vers la Torre de Claramunt. El camí ral era especialment important per a Igualada des que s'havien constituït com a carrer de Barcelona, fet que la feia gaudir dels mateixos drets i privilegis que la Ciutat Comtal. Aquest privilegi fou motiu de conflictes amb Capellades manifest ja des de 1435 donat que posicionava a Capellades de forma excel·lent respecte els grans fluxos comercials de Catalunya respecte interior: fonamentalment com a eix de relacions amb Aragó i Castella.

Sembla també evident que Capellades deu a aquesta localització la seva rellevància de l'entrada d'alguna de les principals matèries primeres de la manufactura catalana, com la llana aragonesa i castellana. També va afavorir la configuració d'un actiu sector serveis, en forma d'hostals i/o oferta de transport.

Tot aquest potencial que sembla apuntar-se durant l'edat mitjana va quallar plenament durant l'edat moderna, especialment durant el segle XVIII quan l'economia catalana es va veure progressivament abocada als mercats de l'Espanya interior i la Catalunya interior projectada a l'exportació a través del port de Barcelona. El camí ral oferia a Capellades una gran oportunitat en aquest sentit, tot i les dificultats i el seu mal estat evidenciat per diferents viatgers de l'època (Jovellanos, Towsend, etc.).

El Camí Ral atorgava unes clares rendes de situació per accedir al comerç via marítima fruit de la bona connexió amb Barcelona, on al diferents ports mediterranis i atlàntics i participar en el comerç amb les colònies. D'aquesta forma, els fluxos comercials derivats de l'especialització manufacturera, sumats amb els de productes agraris, van fer que durant el segle XVIII el Camí Ral visqués una autèntica edat d'or.

El Camí Ral va canviar part del seu recorregut el 1802, amb motiu de la visita de Carles IV a Barcelona, suprimint-se el tros que partint de Martorell prenia la direcció de Masquefa i Piera per arribar a Capellades i la Pobla de Claramunt. El camí alternatiu es dirigia de Martorell a Esparraguera i Castellolí, fins arribar a Igualada. A l'inici de la dècada de 1860 es va iniciar la reforma. Al setembre de 1861 es van reunir alcaldes de diferents localitats per les quals passava l'antic vial i van decidir-ne la reparació.

L'any 1867 el governador ordenava la reparació de la part del camí de Martorell a Capellades que passava pel terme, cosa que es féu amb prestació personal de dos jornals per veí. Llavors ja es va començar a preveure la possibilitat de construir una nova carretera que enllacés Capellades amb Martorell.

Amb la finalització de les noves vies de comunicació al llarg del segle XIX carretera l'antic Camí Ral va quedar complement oblidat i convertit en un simple camí veïnal, únicament intensament transitat en els seus metres inicials (els anteriors als molins paperers del "Pas de l'Aigua"). El declivi demogràfic de la Font de la Reina va reduir encara més el seu ús. Únicament amb motiu de la construcció d'alguna nova fàbrica a la dècada de 1960 i la recuperació per usos hostalers de la Font de la Reina ha fet que cobri cert, però moderat, dinamisme en els darrers anys.

Bibliografia

GUTIÉRREZ I POCH, Miquel, Full a full. La indústria paperera de l'Anoia (1700-1998): continuïtat i modernitat, Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Abat Oliba, 220), Barcelona, 1999.

GUTIÉRREZ I POCH, Miquel, "El segle XIX: declivi econòmic i tensions polítiques", Història de Capellades (títol provisional, en premsa).

MUSET PONS, Assumpta, "Capellades (època moderna) (segles XVIII-XIX): de la marginalitat al desenvolupament", Història de Capellades coordinada per M. Gutiérrez (títol provisional, en premsa).

SPAL, Diputació de Barcelona. 2010. Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental Capellades (4 Vols). Bosch i Planas, Andreu; Lacuesta Contreras, Raquel; Cuspinera i Font, Lluís; Vilamala i Aliguer, Imma; Gutiérrez i Poch, Miquel i Sabatès de Hita, Gemma

TORRAS I RIBÉ, Josep Ma. (1991a). Camins i viatgers a la comarca de l'Anoia (1494- 1834), Rafael Dalmau Editor, Barcelona.

TORRAS I RIBÉ, Josep Ma. . 1993. "La comarca de l'Anoia a finals del segle XVIII. Els «questionaris» de Francisco de Zamora, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona.

ARXIU HISTÒRIC COMARCAL DE L'ANOIA

